

Julegaver

Atle Sommerfeldt, biskop i Borg

En viktig tradisjon i den kristne julefeiringen er at de som har mye gir gaver til dem som har mindre. Tradisjonen har røtter helt tilbake til sør-kysten av Tyrkia på slutten av 200-tallet. Rikmannssønnen Nicolas – Nils som han ble hetende på norsk - ga bort hele den store formuen han arvet til de mange barna som led nød etter pesten som også hadde revet bort hans foreldre. Nils-messe ble feiret også i Norge den 6. desember, men forsvant med den lutherske reformasjonen.

Martin Luther, som startet reformasjonen som vi feirer 500års-jubileet for i 2017, fjernet ikke tradisjonen med å gi hverandre gaver. Han understreket at tilliten til Guds gave i Jesus, født i usle kår i en stall, gitt menneskene i kjærlighet og med barmhjertighet, gir oss en utrolig inspirasjon til å gi hverandre gaver og motivasjon til å vise barmhjertighet mot hverandre.

Gavetradisjonen til barna ble en del av den store feiringen i desember av Guds gave til oss. Gaven til barna ble et konkret gjensvar på Guds store gave. Også arbeidere, tjenestefolk og andre underbetalte og utnyttede fikk en liten ekstra påskjønnelse, slik at alle skulle kunne gjøre julekvelden til en litt annerledes og bedre kveld.

Julefeiringen i Norge har også røtter i før-kristen tid. Da feiret man avslutningen på arbeidsåret og at dagene blir lysere med en stor fest med mye øl og fet mat. Dette ble videreført også av kirken, men rammet inn av faste og påbud om å utvise godhet. I tre uker før jul og i de tretten juledagene skulle det være stans i alle søksmål, det skulle gis personlig trygghet (jolagrid) for dem som var forfulgt og julefreden (jolafriðr) skulle gjelde overalt. Men det var også lovpålagt å brygge nok og godt øl og la alle folkene på gården få ta del i festen.

Øl og mat tok ofte overhånd. Det førte til at daværende biskop Gunnerus i Trondheim i 1758 holdt en kraftfull julepreken og påpekte at mange oppfører seg dårlig i jula. De trodde, hevdet Gunnerus, at julen ga dem frihet til å søke glede i å fråtse og drikke i store mengder. Slik var det slett ikke, forkynte Gunnerus. Julens glede er at Gud i Jesus frigjør mennesker fra frykt og gir menneskeheten visjonen om fred på jord, for alle slags folk.

En julefeiring der vi unner oss ekstra god mat og gleder oss sammen våre nærmeste, er i aller høyeste grad en kristen julefeiring. Gaver til dem vi er glade i gir et lite gjensvinn av Guds store gave til oss, og vi skal glede oss over det.

En kristen julefeiring må inkludere omsorg og barmhjertighet for alle slags mennesker. Makthavere må sikre julefreden for alle, også livredde barn på asylmottakene i vårt eget land (jolagrid), og vise raushet mot skamslåtte flyktninger i Hellas, Tyrkia, Syria og Sudan. Vi må alle gi hverandre kostnadsfrie gaver av mildhet, godhet og omsorg. Tradisjonens julefaste kan vi markere ved å gi gaver til andre som trenger støtte i vårt nærmiljø og i den store, globale landsbyen. Slik bekrefter vi vår menneskelighet ved å reflektere den gudommelige barmhjertigheten vist oss i Jesus-barnet.

Julens budskap om barmhjertighet og fred gir håp for en såret og redd menneskehet. Slik Gud bærer våre byrder i Jesus, er vi kalt til å bære hverandres byrder. Det gode er at denne erkjennelsen gjenfinnes også utenfor kirken og den kristne troen slik sitatet av den islamske 1200-tallspoeten poeten Saadi Shirazi, fra Iran på FN-bygningen i New York viser oss: «Adams barn er hverandres lemmer. De er skapt av samme stoff. Når skjebnen påfører ett lem smerte, forblir de andre ei i ro. Evner du ikke å vise medynk med andres sorg, fortjener du ikke å bli kalt menneske!»! La oss denne julen sammen med alle folk gi hverandre håpets gave om godhet og barmhjertighet. Gledelig jul!

